Till: Socialstyrelsens utredare,
Kopia: Socialdepartementet, Socialutskottet, media 20/4-14

Skyhög förskrivning av ADHD-droger till barn - en begäran om allmänna handlingar

Den här kommunikationen om allmänna handlingar är också en del av en utredning om hur Socialstyrelsen genomför sitt regeringsuppdrag om utredning av förskrivningen av ADHD-droger. Den kopieras till berörda myndigheter, till politiker och media.

1. Den 13 december tillkännagavs att Socialstyrelsen skulle utreda förhållandena på Gotland, där barn, enligt nyheten fick "dubbelt så mycket adhd-medicin, jämfört med barn i övriga Sverige". I tillkännagivandet berättades vidare att över 7 % av pojkarna 10-14 år på Gotland får adhd-medicin. Socialstyrelsens utredare Peter Salmi hade följande att säga till tidningen Gotlands Allehanda: "Det är svårt att svara på om det är kliniskt motiverat, men förekomsten av adhd är bara 3-5 procent av befolkningen. Och dessutom ska inte alla behandlas. De flesta ska klara sig med psykologiska och pedagogiska åtgärder, säger Peter Salmi som är utredare på Socialstyrelsen."
http://www.helagotland.se/nyheter/artikel.aspx?articleid=9172332

En vidare undersökning av saken visar nu att **7,9 % (!!) av de gotländska pojkarna 10-14 förra året fick ADHD-droger** http://jannel.se/ADHD.PreparatPojkar10till14.2013.pdf (Socialstyrelsens läkemedelsregister) och att förskrivningen främst utgjordes av narkotikaklassad metylfenidat (i klassen beroendeframkallande preparat med hög missbrukspotential). **7,4 % av pojkarna 10-14 på Gotland fick 2013 metylfenidat** (Concerta, Ritalin, Medikinet, Equasym) http://jannel.se/MetylfenidatPojkar10till14.2013.pdf Med den enkla och logiska matematik som Socialstyrelsens utredare ovan ger exempel på för Gotlands Allehanda (GA), skulle alltså "de flesta (= mer än hälften) klara sig med psykologiska och pedagogiska åtgärder", vilket med utgångspunkten att "förekomsten av adhd är bara 3-5 procent av befolkningen", skulle innebära att Socialstyrelsen anser att mindre än 1,5-2,5 procent av befolkningen kunde vara aktuella för ADHD-preparat.
Nåväl, på Gotland får alltså 7,9 % av alla pojkar 10-14 år ADHD-droger, vilket är 216 % fler än vad som kunde vara aktuellt med Socialstyrelsens *högsta* beräkning (2,5 %). I jämförelse med riket som helhet ligger de gotländska pojkarna 63 % över riksgenomsnittet, som för denna åldersgrupp är 4,8 %. Vi kan alltså se att förskrivningen för just pojkar 10-14 är väldigt hög i de flesta län – med Gotland på en skyhög förskrivning.

En häpnadsväckande sak med den skyhöga gotländska förskrivningen är att psykiatrin på ön redan tidigare klargjort att denna beror på resursbrister i skolan och att man *förvandlat* ett pedagogiskt problem till ett (sken-)medicinskt sådant. Man har med andra ord berättat öppet om att många barn ges narkotika för att den pedagogiska verksamheten inte fungerar. I en artikel (GA) från den 27 november 2012 (ADHD-patienterna vill ha läkemedel) skriver verksamhetschefen Marie Härlin-Ohlander och fem av hennes medarbetare, att "behovsanpassad undervisning skulle kunna hjälpa en stor del av dessa barn som idag behandlas med läkemedel men då skolan inte har tillräckligt med personal för att kunna göra dessa anpassningar blir problemet medicinskt." Man skriver vidare i samma artikel att man nu hoppas skolan på Gotland kan anställa fler lärare och specialpedagoger så att barnen kan få den hjälp de har rätt till, och man gör bedömningen: "Vi tror inte att detta kommer att

kunna ersätta all medicinering" men man är övertygad om att färre barn då skulle ges ADHD-preparat.

Det är dock inte klart att alla inblandade på Socialstyrelsen ser saken på det sätt som citeras ovan. I ett utlämnat mail från Socialstyrelsen (till reporter på Gotlands Allehanda) uttalar sig projektledaren Maria Hentschke på myndigheten och säger: **"Det kan vara så att det är Gotland som ligger rätt."** Att den tanken ens kan föresväva den för ADHD-projektet ansvariga är riktigt skrämmande, och inger stora farhågor om vad delutredningen av den skyhöga förskrivningen på Gotland kommer att leda till.

Jag vill med anledning av det ovanstående med stöd av offentlighetsprincipen utfå de handlingar som inkommit till och som upprättats av Socialstyrelsen sedan den 13 december 2013 och som har relevans för utredningen av den skyhöga förskrivningen av ADHD-droger på Gotland. Gäller även e-postmeddelanden.

2. En av experterna i Socialstyrelsens ADHD-projekt är skolöverläkaren i Sandvikens kommun/Gävle sjukhus Alf Kågström (Gävleborgs län). Det är mycket förvånande då Kågström som svar på inbjudan i sin inskickade jävsdeklaration berättade att han åren 2009-2010 fick 48 000 kronor i betalning av läkemedelsbolaget Eli Lilly (tillverkaren av ADHD-drogen Strattera), och att han för 2013 fick 10 000 kronor av samma bolag; sammanlagt 58 000 kronor http://jannel.se/IntresskonfliktKagstrom.pdf Projektledaren på Socialstyrelsen (inte längre anställd) hade inget att erinra, och godkände Kågströms deltagande i expertgruppen trots denna uppenbara intressekonflikt. Vad som ytterligare förvärrar saken är att förskrivningen av Strattera i Gävleborgs län steg rakt upp i höjden åren efter Kågströms engagemang för tillverkaren Eli Lilly. För 2011 var förskrivningen av Strattera i Gävleborgs län till barn 5-9 år långt mycket högre än den för motsvarande åldersgrupp i övriga landet http://jannel.se/Strattera5till9.2011.pdf . Detsamma gällde för åldersgruppen 10-14 år http://jannel.se/Strattera10till14.2011.pdf . I massmedia lyfter Kågström fram sin och Gävleborgs läns verksamhet, som ett *föredöme*. En verksamhet i vilken den psykiatriska diagnosticeringen ska ske tidigt ("tidig upptäckt") och framförallt, där både diagnosticering och förskrivning av ADHD-preparat införlivats direkt med skolhälsovården och där barnen "vid behov [kan] få medicinsk behandling i skolans regi". I den helt okritiska artikeln berättar den av Eli Lilly sponsrade skolöverläkaren: "Vi har blivit Sverigeledande på att använda den icke-narkotiska medicinen [Strattera]", http://arbetarbladet.se/nyheter/sandviken/1.3939193-barn-med-adhd-far-unik-hjalp-i-skolan , vilket också tydligt avspeglade sig i statistiken från läkemedelsregistret.

Den fortsatta utvecklingen av saken är att Gävleborgs län nu, år 2013, gått upp på *andra plats* i landet (efter Gotland) när det gäller den totala utskrivningen av ADHD-droger till barn (metylfenidat och Strattera), för barn 5-9 http://jannel.se/N06BA.5till9.2013.pdf och för barn 10-14 http://jannel.se/N06BA.10till14.2013.pdf För pojkar 10-14 år har nu Gävleborgs län en förskrivning som närmar sig Gotlands. **Förra året fick 7,5 % (!!) av pojkarna 10-14 i Gävleborgs län ADHD-droger** http://jannel.se/ADHD.PreparatPojkar10till14.2013.pdf

Vi har alltså en expert i Socialstyrelsens utredningsgrupp, som stoltserar med att ha drivit upp förskrivningen av Strattera (med personlig sponsring av Eli Lilly) i Sverigetopp, och vars verksamhet nu bidragit till att Gävleborgs län ligger på andra plats i Sverige vad gäller

förskrivningen av ADHD-droger. Där dessutom otroliga 7,5 procent av alla pojkar 10-14 i länet förra året fick sådana preparat.

Det är sannerligen svårt att tänka sig att Socialstyrelsen gör en "opartisk" utredning av den skyhöga förskrivningen på Gotland och samtidigt i sin utredning har valt in en expert med ovanstående kvalifikationer och som är starkt bidragande till en nästan lika skyhög förskrivning.

Jag vill med anledning av det ovanstående med stöd av offentlighetsprincipen utfå följande allmänna handlingar:
a) De handlingar som visar de diskussioner som hållits på myndigheten *innan* Kågström valdes in i expertgruppen (de handlingar som ger rekommendationer etc).
b) De handlingar (om några) som finns runt Kågströms inskickade jävsdeklaration, som godkändes trots sponsring av Eli Lilly med 58 000. (Gäller alltså de handlingar/tjänsteanteckningar som upprättats runt beslutet att godkänna deltagandet av Kågström *trots* de finansiella och ideologiska intressekonflikterna).

Tar gärna emot handlingarna via e-post.

Vänliga hälsningar

Janne Larsson
skribent